

Valtuustoaloite, vaalien äänestyspaikat suunniteltava yhdessä nuorten kanssa

Kunnanhallitus 19.02.2024 § 36
367/00.00.00/2023

Valmistelija

Keskusvaalilautakunnan sihteeri: Sonja Peltonen, puh. 040 152 6085,
sonja.peltonen@iitti.fi

17.10.2023 jätetyssä valtuustoaloitteessa 17 valtuutettua ovat esittäneet vaalien äänestyspaikkojen suunnittelua yhdessä nuorten kanssa. Valtuustoaloitteessa esitetään, että esitykset äänestyspaikkojen sijainnista valmisteltaisiin nuoria kuullen.

”Äänestyspaikkojen sijainnit pitää suunnitella yhteistyössä nuorisovaltuuston, lukion oppilaskunnan, nuorisojärjestöjen ja nuorisotyöntekijöiden kanssa. Keskusvaalilautakunta voi pyytää lausunnon nuorten edustajilta äänestyspisteiden sijoittelusta ja kutsua kokoukseen suunnittelemaan tapoja tavoittaa nuoria.

Me valtuustoaloitteen allekirjoittaneet vaadimme, että tulevien vaalien äänestyspaikat ennakoäänestyksessä ja vaalipäivänä suunnitellaan yhdessä kunnan nuorten kanssa ja sijoitetaan nuorille äänestäjille keskeisiin paikkoihin.”

Kunnanhallitukselle on saapunut oikeusministeriöltä 2.6.2023 päivätty kirje, jossa on ohjeistettu kunnanhallitusta seuraavasti:

” 4.2 Yleisten ennakoäänestyspaikkojen määrääminen

Vaalilain 9 §:n mukaan kunnanhallitus päättää kotimaan yleisten ennakoäänestyspaikkojen lukumäärästä ja sijainnista kunnassa. Jokaisessa kunnassa on oltava vähintään yksi ennakoäänestyspaikka, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Presidentinvaalissa ennakoäänestyspaikkojen tulee olla samat sekä ensimmäisessä että mahdollisessa toisessa vaalissa. Europarlamenttivaalien ennakoäänestyspaikat voivat olla samat kuin presidentinvaalissa.

Ennakoäänestyspaikkoja tulisi perustaa riittävä määrä ja eri puolille kuntaa/kaupunkia, jotta äänestäjät jakaantuisivat mahdollisimman tasaisesti eri paikkojen kesken, jolloin suuria ruuhkia ei syntyisi. Ennakoäänestyspaikassa on voitava pitää riittävät etäisyydet äänestämään tulleiden kesken.

Kunnanhallituksen asiana on tehdä ennakoäänestyksen toimittamista varten tarvittavat hankinnat siten kuin hankinnat kunnassa suoritetaan. Jos kunta järjestää ennakoäänestyksen jonkin ulkopuolisen tahon tiloissa, esimerkiksi kauppakeskuksen aulatilassa, se sopii siitä itsenäisesti suoraan asianomaisen tahon kanssa.

Yleisiä ennakoäänestyspaikkoja määrätessään kunnanhallituksen on otettava huomioon oikeusministeriön 2.6.2023 päivätyn kirjeen liitteessä 1 (kohta 1) mainitut näkökohdat. ”

Oikeusministeriön 2.6.2023 päivätty kirje oheismateriaalina.

Oikeusministeriön vaaliohjeen mukaan keskusvaalilautakunta päättää muiden kuin sen kokouksiin vaalilaissa tarkoitettujen tehtäviensä vuoksi osallistumaan oikeutettujen henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudestaan kokouksissaan. Keskusvaalilautakunnan tulee suorittaa vain sen hoidettavaksi vaalilaissa säädetyt viranomaistehtävät, jotka mainitaan oikeusministeriön vaaliohjeissa ja vaalitietojärjestelmän käyttöohjeissa. Keskusvaalilautakunnan ei lähtökohtaisesti tule huolehtia muista tehtävistä.

Yleisen ennakkoäänestyspaikan siirtäminen muualle kunnantalolta tuottaa erinäisiä haasteita. Esimerkiksi vaalitoimitsijat ja vaaleissa auttava kunnantalon henkilökunta joutuisivat kulkemaan kunnantalon ja ennakkoäänestyspaikan välillä heidän normaalin työaikansa puitteissa, mikä aiheuttaa keskeytyksen henkilökunnan normaaleihin työtehtäviin ja lisää näin ollen jo valmiiksi suurta työmäärää.

Ennakkoäänestyspaikan siirtäminen pois kunnantalolta edellyttäisi lisähenkilökunnan palkkaamista ja kouluttamista, jotta esimerkiksi vaalitoimitsijoiden tauottaminen sekä kulku kunnantalon ja ennakkoäänestyspaikan välillä sujuisi ongelmitta. Lisäksi ennakkoäänestyspaikkaa päätettäessä tulee huomioida, että vaaliasiakirjat, -tarvikkeet ja -kalusteet tulee säilyttää lukitussa tilassa sekä varmassa tallessa siten, että asiattomien pääsy niiden säilytyspaikkaan estetään.

Keskusvaalilautakunta suhtautuu myönteisesti ehdotukseen, että tulevien vaalien yleisten ennakkoäänestyspaikkojen sijainnin päättämisen yhteydessä kuullaan nuoria. Keskusvaalilautakunta kannustaa kunnanhallitusta järjestämään nuorille tilaisuus osallistua kunnanhallituksen kokoukseen keskustelemaan aiheesta.

Keskusvaalilautakunta kannustaa lisäksi kuntaa osallistumaan Nuorten vaalit äänestystapahtumaan, jolla tarjottaisiin nuorille konkreettinen kokemus äänestämisestä ja mahdollisuus tutustua vaaleihin.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Jarkko Salonen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi aloitteen johdosta tehdyt toimenpiteet ja esittää valtuustolle, että aloite todetaan loppuun käsitellyksi.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan ehdotuksen yksimielisesti.